

δωματίων, τὰς δικλίδας τῶν σωλήνων τῶν θερμαστροῶν καὶ τῶν πρῶσσικῶν καμίνων, καθότι ἡ ἀνθρακία δύναται νὰ φέρῃ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς καὶ οἱ ἀνθρακες, πλείστα δὲ εἶναι τὰ ὑμάτια τῆς τοιαύτης ἀσυνέτου πράξεως.

Ὁ καινουργῆς χυτὸς σιδήρου περιέχει ἐν γένει 3 ἐπὶ 100 ἀνθρακος, ὅταν δὲ πυρακτωθῇ θερμάστρα ἐκ τοιούτου μετάλλου κατεσκευασμένη, ὁ ἐν αὐτῇ ἐμπεριχόμενος ἀνθραξ συνδυαζόμενος μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος, σχηματίζει ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, τὸ ὁποῖον ἐπιδρῶν κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὸ νευρικὸν σύστημα, προξενεῖ συμφορήσιν καὶ ὕπνον καὶ προκαλεῖ τέλος ἀναισθησίαν γενικὴν δυναμένην νὰ λήξῃ δι' ἀσφυξίας.

Τὸ κατ' ἐμὲ, οὐδέποτε θέλω λησμονῆσαι τὸ θλιβερὸν τέλος δυστυχῶς διδασκάλου, ὅστις περιπεσὼν εἰς ἀναισθησίαν ἕνεκα τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος, τὸ ὁποῖον ἐξέπευπε θερμάστρα πεπυρακτωμένη, ἀπνηθρακώθη τὰ μέλη καὶ παρέσχεν ἡμῖν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Pitie τὸ ὀδυνηρὸν θέαμα ἀνθρώπου ζῶντος, παρουσιάζοντος κάτω τῶν γονάτων εἰδεχθῆ σκελετόν. Ὅλα τὰ σαρκοῦ μέρη εἶχον πέσει καὶ εἶχον ἀρήσει γυμνά τὰ ὀστά, τὰ ὁποῖα ἐκρατοῦντο εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν ὑπὸ τῶν συνδέσμων τῶν ἀρθρώσεων. Ὁ ταλαίπωρος ἀνθρῆξεν ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας εἰς τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο καῦμα. Ἀποφεύγωμεν λοιπὸν νὰ θερμαίνωμεν ὑπερμέτρως τὰς τοιαύτας θερμάστρας καὶ μάλις α ὅταν εἶναι καινουργεῖς καὶ ἐντὸς δωματίων μικρῶν καὶ μὴ ἀερίζομένων.

Συνειθίζουσιν ἐπίσης νὰ βράψωσι τὰς παλαιὰς θερμάστρας διὰ μολύβδου καὶ τοῦτο εἶναι ἐπικίνδυνον. Ὁ μολυβδίτης περιέχει 35 τοῖς 100 ἀνθρακα ἐπὶ 5 σιδήρου, ὁ δὲ ἀνθραξ οὗτος καιόμενος παράγει ὀξειδίου τοῦ ἀνθρακος.

Σημειώσωμεν καὶ τὸν κίνδυνον εἰς ὃν ἐκτίθεται οἱ ἔχοντες ἄνθη ἐντὸς δωματίου. ἕνεκα τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐκπεμπομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέως. Κακὸν εἶναι ὡσαύτως τὸ κατακλίνεσθαι ἐντὸς δωματίου ἐν ᾧ κρέμονται βεβρεγμένα ἐνδύματα.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΕΛΙΣΑ Σ. ΣΥΓΓΡΟΥ.

ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

• Β'.

Καστρί καὶ Παληόκαστρο. — Ἡ μαγείρισά μου. — Τέλλιοτροπιῶν. — Ὁ θερισμός. — Ὁ μονόχειρ γερο - Κωσταντῆς. — Ἐλευσίς τῆς Παναγίας. — Κακῆς ἀρχῆς καλὸν τέλος.

Τὸ χωρίον Καστρί εἶνε τὸ μικρότατον τῶν ἐν τῇ Β. Ἐβδόμῃ μικρῶν χωρίων, κατοικοῦμενον μόλις ὑπὸ δεκάδος οἰκογενειῶν. Κεῖται δ' ἐφ' ὕψηλου λόφου, καὶ ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ τῆς παραλίας καὶ τῶν κλιτύων αὐτοῦ ἕδαφος εἶνε χαμηλὸν καὶ θαλάσσιον, ἀπὸ τοῦ χωρίου ἡ ὀπτικὴ ἀκτὶς τοῦ θαλάσσιου προσπίπτει εὐθὺς πρὸς τὴν ὀλίγον μόνον ἀπέχουσαν θάλασσαν, ἥτις οὕτω φαίνεται ὡς ὑψηλότερον τοῦ συνήθους κειμένη, ἐντὸς ἑλλειψοειδοῦς λεκάνης, τὰ χεῖλη τῆς ὁποίας ἀποτελοῦ-

μενα ἐκ πρασινωτάτων πευκῶν νομίζει τις ἔτι ἐκ τῆς ὑγρασίας οὕτως ἐχλόασαν, ὡς τὰ χεῖλη καινῆς δεξαμενῆς.

Τὸ Καστρί καίτοι μικρὸν ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν ἔχει τὰ μᾶλλον προσοδοφόρα δάση, διότι κείμενον ἐγγυὲς τῆς παραλίας καὶ εὐνοούμενον ὑπὸ τοῦ ἑδάφους κυλεῖ μεχρὶ τῆς ἀκτῆς σχεδὸν ἀνεξόδως τοῦ; ὀγκώδεις κορυφὰς τῶν πευκῶν, τοὺς καλουμένους βουβῶ — ὄχι βεβαίως διότι δὲν ὀμιλοῦσι — καὶ στραβόξυλα —, οὔτε πάλιν διὰ τὸ ἰδιότροπον αὐτῶν — οὐ; ἐκεῖθεν τὰ πλοῖα ἀπάγουσιν εἰς τὰ διάφορα ἑλληνικὰ ναυπηγεῖα.

Ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς εὐρείας παραλίας τοῦ Καστρίου ὑψοῦται τὸ Παληόκαστρο, λόφος πρὸς μὲν τὴν θάλασσαν μᾶλλον βραχέως καὶ λίαν ἀπότομος, πρὸς δὲ τὴν ξηρὰν ἐν θαλάτῃ κατωφερεῖται διήκων καὶ ἐν μέρει καλλιεργούμενος. Ὡς πᾶσα γωνία τῆς Β. Ἐβδόμης καὶ ὁ λόφος οὗτος εἶνε δασώδης, αἱ πεῦκαι δ' αὐτοῦ προσθέτουσι μείζον ἔτι θέλητρον εἰς τὸ ἐν γένει θαυμάσιον τῆς κατασκευῆς του. Ἡ κορυφή του εἶνε βεβαίως ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων εὐθέως ἀποκεκομμένη, οὕτως ὥστε ἀποτελεῖ εὐρεῖαν καὶ θαλάτῃ πλατεῖαν ὡς δ' εἶνε κατεστρωμένη ὑπὸ ξηρῶν φύλλων πεύκης, τῷ ἐπ' αὐτῇ βαδίζοντι ἐν τῷ διηνεκεῖ ὀλισθήματι ἀναμνησθεῖ τὰς ὑπὸ στιλπνοῦ ἀπέδου ἐστρωμένας χροστυτικὰς αἰθούσας τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπὶ τοῦ οἴουει ὄροπεδίου τούτου ἀνεξήτητα τὰ ὑπὸ Γερμανῶν γεωγράφων ἀναφερόμενα ἔργη τειχῶν καὶ θεμελίων ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἅτινα ἔπεισαν σχεδὸν πάντας τούτους ὅτι τὸ ἱερὸν τῆς Προσηφίας Ἀρτέμιδος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Παληοκάστρου. Πράγματι πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν συνήνητα κεκαλυμμένους τὸ πλείστον ὑπὸ χώματος καὶ φύλλων τρεῖς ὀγκώδεις λίθους, συντρίψας δὲ τὸ ἄκρον τῆς γωνίας ἐνὸς διέμρινα εὐθὺς λευκοτάτην χορὴν μαρμάρου. Δυστυχῶς δὲν δύναται τις νὰ ὀρίσῃ οὐδὲ τὸ σχῆμα οὐδὲ τὸν ὄγκον τῶν λίθων τούτων, καθότι ὡς εἶπον εἶνε τεθραμμένοι ἐν φύλλοις καὶ χώμασιν. ἐν τούτοις μ' ἐξέπληξεν τὸ ὑπολαβάνον σπονδυλοειδὲς σχῆμα ἐνὸς, ἀνασκαλίσας δὲ τὸ παρ' αὐτῷ ἕδαφος διὰ ξηροῦ κλάδου πεύκης εἶδον ὅτι προχωρεῖ κατὰ μικρὸν στενούμενος, ὡς ἂν ἦτο βᾶσις κώνου — ἀλλ' ὁ κλάδος ταχέως συνετρίβη, λίαν ἀκατάλληλος δι' ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς, καὶ ἐγὼ μὴ δυναθεὶς νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιεργίαν μου, ἀπεφάσιμα ν' ἀφεθῶ δλοκλήρος εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς φυσικῆς καλλονῆς, ἀληθῶς ἐξαιτίας. Καὶ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκεῖνου, ὡς ἀπὸ ἐξώστου, βλέπω κάτω τὴν θάλασσαν φιλοῦσαν τοὺς πόδας τοῦ πελωρίου βράχου, καὶ ὡς εἶνε γαλήνη, οἱ στρογγύλοι χάλικες πληροῦντες τὸν πυθμένα αὐτῆς δίδουσιν ὄψιν πινακίου φακῆς... Καὶ παρὰ τὴν κυανὴν, ἄλλη πρασίνη θάλασσα, μικρὰ λωρὶς παρακτιῶν ἀγρῶν, ἀνά τοὺς ὁποίους πυκνὸς ὁ ἀραβόσιτος ἐπιστεῖει ὑπὸ τὴν πρωϊνὴν αὔραν τὰ εὐμήκη φύλλα αὐτοῦ. Καὶ

ἀπέναντί μου ἡ Θεσσαλία μὲ τὰς σκιάδεις γλαυκάς ἀπόψεις τῶν βουνῶν τῆς. Καὶ πέραν αἱ δύο θαλάσσιαι καταγάλαναι ἀδελφαί: ἡ Σκόπελος καὶ ἡ Σκιάθος. Καὶ πάλιν ἐν μέσῳ ὄλων αὐτῶν ὡς ἀπαλὸς βραχίων γυναικὸς νοησθεὶς ἀπλούμενος ἐπὶ κυανῆς ἐσθῆτος τὸ Ἀρτεμισιον, τὸ ἀθηρινὸν Ἀρτεμισιον, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ ὁποίου εὐσεβῶς ἔκλινον οἱ τῶν Περσῶν νικηταὶ τὰς διαφνοστερεῖς κεφαλάς των καὶ ἠυχήθησαν ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ Προσηφᾶ θεᾶ. Ἐν τῇ πρωϊνῇ ταύτῃ ὥρᾳ μυστηριώδης τις αἴγλη, ὡσεὶ αἰώνιος ἀθανάτου δόξης ἀνταύγεια, περιβάλλει τὴν ἀκτὴν, ἥτις δύο ἔχει ἄλλας ἰσοτίμους ἀδελφάς, τὴν Σκαλαμίνα καὶ τὴν Μυκάλην! . . .

Κατερχόμενος περισυλλέγω συντρίμματα κεράμων διατηρούντων ἔτι τὴν μέλαιναν αὐτῶν καὶ στιλπνὴν βαφὴν, ἐτέρων δὲ μόνον κατὰ τὰ ἄκρα βεβαυμένων διὰ μελανῆς καὶ ἐρυθρᾶς λωρίδος· τὰ τεμάχια εἶνε πάντα κυρτὰ καὶ ἔχουσι πάχος δύο περίπου δακτύλων. Καὶ ἐνῶ κατ' ἐμαυτὸν ἐπαναλαμβάνω τὴν λίαν ἐπιφυλακτικὴν γνώμην τοῦ Bursian (Geographie II σ. 408) «ἴσως κάτωθι τοῦ χωρίου Καστοὶ ἔκειτο ἱερόν» ἄνευ τοῦ ἴσως, καὶ ἐνῶ ὁ λογισμὸς μου περυγίζων εἰς ἀρχαίους καιροὺς προσπαθεῖ τρόπον τινὰ νὰ μαντεύσῃ τίνας Θεοῦ ἱερόν ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε ἐκεῖ (ἀφοῦ ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι δὲν ἦτο τὸ τῆς Προσηφᾶς)—ἄφρι ὀργισμένος ὁ καλούμενος Δερδρίτης κυλιέται πρὸ τῶν ποδῶν μου. Αὐτομάτως στρέφω τὸ δίκαννον κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἀλλ' αἴφνης ἰδέα τις διέρχεται τοῦ λογισμοῦ μου, μὴ ὁ ἄφρι ἐκεῖνος ἦτο ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος, μὴ ἦτο αὐτοῦ τὸ ἐπὶ τοῦ Πηλοπονήσου ἱερόν· διατί ἄφοῦ ὀλίγον παρέκει ἦτο τὸ τῆς ἀθανάτου ἀδελφῆς του; Ἀπεδέχθη ὡς ἔθνηκός τὸν οἰωνὸν καὶ ἀφῆκα τὸ ἐρπετὸν νὰ κρυβῆ ἐντὸς τῶν βράτων, ἀποκομίζων μόνον τὸ ἐκ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἐνδύμυχον ῥίγημα.

* *

Τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἡ μαγεύρισα μου μ' ἐρωτᾷ περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν βραστῶν κολοκυνθίων.

Ἐκ τῆς ἐρωτήσεώς τῆς ταύτης δύναται πᾶς τις νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ μαγεύρισα μου δὲν εἶνε πρῶτης ποιότητος. Ἀλλ' οὔτε ἐπὶ μεγάλη εὐφυΐα διακρίνεται, ἡ δὲ ἀπόδειξις πρόχειρος.

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἤρξατο κρατοῦσα εἰς τὰς δύο χεῖρας ἀνά μίαν μεγάλην λαγῆνον· ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐξωθύραν· ἀπεπειράθη δις καὶ τρίς νὰ εἰσέλθῃ κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ τὸ μετὰ τῶν λαγῆνων πλάτος αὐτῆς ἦτο μεγαλύτερον ἢ τὸ ἀνοιγμα τῆς θύρας. Ἠδύνατο κάλλιστα νὰ εἰσέλθῃ πλαγίως ἢ ἀποπέτουσα τὴν ἐτέραν τῶν λαγῆνων. Ὅχι! κίεπτεται ἐπὶ πάντε λεπτὰ ἐμβριθῶς, εἶτα δ' ὡς ἐξ ἐμπνεύσεως καταλιποῦσα τὰς λαγῆνας ἀνοίγει καὶ τὸ ἕτερον φύλλον τῆς θύρας καὶ θριαμβευτικῶς ὡς νικητὴς ὑπὸ ἀψίδα εἰσέρχεται μετὰ τῶν λαγῆνων τῆς.

Ἐνοεῖ δὲ ν' ἀναμιγνύσται εἰς πᾶσαν συνδιάλειξιν.

— Τὴν κυριακὴν, μοὶ ἔλεγε χωρικός τις, θὰ ἔχωμεν γάμο ἔς τὸ χωριό.

— Τὴν ἄλλην κυριακὴ! ὑπολαμβάνει αὕτη εἰς τοῖμην.

— Αἶ, μεθύριον, λέγω ἐγώ.

— Ναί, μὰ ὄχι ἐχθές—ἐχθές ἦταν κυριακὴ! . . .

. . . Καὶ νὰ ἤμαι καταδικασμένος νὰ τὴν προσφωνῶ διὰ τοῦ συμπαιθεροῦ τῶν ὀνομάτων! . . . Ἴνα ἴδω προσβάλλουσαν τὴν ἀπαίσιαν μορφήν αὐτῆς νὰ πρέπῃ νὰ προσφέρῃ—ὦ σάτυρα τῶν αἰσθημάτων μου!—τὴν εὐώδη λέξιν :

— Μαρία!

* *

— Αὔριο εἶνε τ' Ἀλιτροπιοῦ!

— Τίνο; ; ἠρώτησα ἀπορῶν.

— Τ' ἦν Γεάννη τ' Ἀλιτροπιοῦ!

Ὁ συνήθως λεγόμενος ἦν Γεάννης ὁ βαγαῖος—ἐορτάζον τὴν 24 Ἰουνίου—διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην συλλέγουσι τὴν *ρίγαριν*, ἐνταῦθα καλεῖται *Τὰ Ἀλιτροπιοῦ*. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν γριφώδης μοὶ ἐφάνη ὁ τίτλος, ἐτυμολογήσας δὲ τὴν λέξιν κατόπιν εὔρον ὅτι ἡ μόνη πιθανὴ ἐξήγησις εἶνε αὕτη: Τὴν 9 Ἰουνίου εἶνε τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον, ἀρχεται δ' ἔκτοτε ἡ τῆς ἡμέρας σμίκρυνσις, τρεπομένου τοῦ ἡλίου. Ἀλλὰ τοῖς χωρικοῖς μόλις μετὰ δεκαπενθήμερον γίνεται αἰσθητὴ ἡ μεταβολὴ αὐτῆ τοῦ ἡμερονομικίου καὶ τοῦ ἡλίου ἡ τροπὴ, ὅθεν ἐνόμισαν—ἐν παλαιᾷ ἐποχῇ ὡς ἐκ τῆς καθαρσεύσεως λέξεως φαίνεται—τὸν τότε ἐορτάζοντα ἄγιον Ἰωάννην τοῦ Ἡλιοτροπιοῦ, ὅπερ παραφθαρὲν ἐγένετο νῦν *Τὰ Ἀλιτροπιοῦ*. Ἄλλην τινὰ ἐξήγησιν δὲν εὕρισκω πιθανήν.

Εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην βγάουσι τὸν κληθόρα, ἐνταῦθα οὐδὲ τὴν λέξιν γνωρίζουσιν, ἐνόμιζον δ' ὅτι ἐμπαίζω αὐτοὺς, ὅταν ἐρωτῶν, εἶπον τὸν τρόπον καθ' ὃν τελεῖται ἀλλαχοῦ ἡ ἐορτὴ αὕτη τοῦ λαοῦ. Ἐχοῦσιν ὅμως ἄλλα περιεργότατα ἔθιμα. Τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς κόπτει ἕκαστος φύλλον συκῆς, ὅπερ ἀρίνει ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου. Ἄν τὸν πρωτάντὸ φύλλον μὲν ἔτι θαλερόν, μακάριος οὗτος! Ὑγιάν κ' εὐτυχίαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀπολαμβάνει· ἀλλοίμονον ὅμως ἂν ἐμαρᾶνθη τὸ φύλλον! ἄρηντος θάνατος ἀναμένει αὐτόν. Ὅταν δ' ἀνατελῇ ὁ ἥλιος, εὐτυχὴς ὁ βλέπων τῇ πρώτῃ ἐκείνη τὴν σκιάν αὐτοῦ εὐμήκη, δυστυχὴς δ' ὁ βλέπων αὐτὴν μικράν καὶ ἄνευ κεφαλῆς. Διηγούονται ὅτι κάποτε ἐμετροθήθησαν πέντε χωρικοὶ εἰς τὰ ἀλώνια. Οἱ τέσσαρες εἶδον τὰς σκιάς αὐτῶν μακράς, μόνον εἰς ἔδραπε στρογγυλόν τι σημειῶν σώματος ἄνευ κεφαλῆς· τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέθανε.

Ἀλλὰ τὰ ἔθιμα ταῦτα βαθμικῶς ἐκλείπουσιν, ἐν δὲ μένει εὐλαβῶς τηρούμενον, τὸ πρωτοτυπώτατον πάντων. Ἀπὸ τῶν μεσογειοτάτων ἔτι χω-

ρίων πλῆθος κατέρχεται εἰς τὴν ἐγγυτέρω κειμένην ἀκτὴν ἀπὸ νυκτὸς βαθείας, ἵνα λουσθῇ ἐν τῇ θαλάσῃ πρὸ τοῦ ἀνατείλει ὁ ἥλιος. Ἀσθενεῖς φέρονται ἐπὶ τῶν ὄνων ἢ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν συγγενῶν αὐτῶν ἵνα θεραπευθῶσι διὰ τοῦ λουτροῦ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἀναλόγως τῆς κράσεως καὶ τῆς ἀσθενείας ὠφελεῖ ἢ βλάπτει ἡ νυκτερινὴ αὐτῆ ψυχρολουσία, ἐκ τούτου δ' ἐξάγουσι ποικίλα συμπεράσματα περὶ ἀμαρτίας, ἢ θεοσεβείας τῶν λουμένων οἱ ἀπλοὶ ἀγρόται.

Μετ' ἀπορίας ἠρώτησα.

— Διατί τάχα νὰ γίνεταί νύκτα τὸ λουτρόν;
Καὶ γράβη χωρικὴ μοὶ ἀπεκρίθη αὐστηρῶς :

— Ἄμ, παιδάκι μου, ποῖὸς πάσι ἄν βγῆ ὁ ἥλιος νὰ μῆ ἔς τὴ θάλασσα, ἵπου πέφτει πλεῖσά τὸ θερὸ τ' ἄη Γιάννη μέσα καὶ τὸν τρώει ;

* *

Ὁ θερισμὸς ἐγγίζει εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ· θὰ εἶχε δὲ τελειώσει ἤδη πρὸ ἡμερῶν, ἂν μὴ ἦτο ἐκτάκτως μεγάλη ἡ ἐφρευτὴν ἐσοδεία τοῦ σίτου.

Ὁ θερισμὸς ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κορασιῶν ἰδίως, διότι αὐταὶ εὐλυγιστότεραι καὶ μικρότεραι τὸ ἀνάστημα δύνανται ν' ἀποκόπτουσι χαμηλότερον τοὺς στάχυς.

Εἶνε δὲ ἐν ἐκ τῶν ὠραιοτέρων ἀγροτικῶν θεαμάτων,

Ἄλλ' ἂν εἶνε εὐάρεστον θέαμα, δὲν εἶνε ὁμῶς καὶ εὐάρεστον ἔργον. Ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν διέρχονται αἱ ταλαίπωροι θερίστρια ὑπὸ τὰς ἀκτίνας θερμοῦ ἡλίου. Ὁ ἰδρὸς ῥέει ποταμηδὸν ἐπὶ τῶν προσώπων αὐτῶν, ἅτινα μελανοῦνται καὶ σκληρύνονται ἐπὶ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ καύματος, ὥστε καθίστανται σχεδὸν ἀγνώριστοι μετὰ τὸ πέρας τοῦ θερισμοῦ. Καὶ οἱ γυμνοὶ πόδες αὐτῶν πατοῦντες ἀννάως ἐπὶ χώματος σκληροῦ καὶ λίθων κοπερῶν καὶ πεπυρακτωμένων καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν πηλαίουσαι πρὸς τοὺς ἐντὸς τοῦ σίτου βλαστάνοντας βάτους καὶ προβάλλουσαι ἐνίοτε αἰμόφυρτοι καὶ κατεστραμμένοι καὶ ἡ ὄλη τοῦ σώματος ἀγωνιώδης θέσις ἐν τῇ συνεχῶς κεκυριαῖ αὐτοῦ στάσει, μεταβάλλουσιν ἐκ τοῦ πληθίου καὶ αὐτὸ τὸ εὐάρεστον θέαμα εἰς μόνον οὐχὶ σπαρακτικόν.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν γίνεται διακοπὴ τῆς ἐργασίας, οἱ θερίζοντες συναθροίζονται ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου, τρώγουσι τεμάχιον κριθίνου καὶ ἀζύμου ἄρτου καὶ μετὰ μικρὰν ἀνάπαυσιν ἢ καὶ ὕπνον ἐπαναλαμβάνουσι πάλιν τὸ ἔργον αὐτῶν μέχρι τοῦ λυκόφωτος. Ἀργά, πολὺ ἀργά ἐπανέρχονται εἰς τὸν οἶκον καὶ γευματίζουσι σχεδὸν τὴν 10 ὥραν τῆς νυκτὸς. Ἐλαῖκι, ρεθίνθια, κολοκύνθη βραστὴ ἢ αὐτοσχέδιον εἶδος τραχανᾶ διὰ σίτου τετριμμένου καὶ κρομμύων μετ' ἐλαίου παρασκευαζόμενον, εἶνε τὸ σύνθηες γεῦμα τῆς ἐσπέρας. Θελακτικὸν δ' εἶνε τὸ θέαμα τῆς ἀναλαμπῆς τῶν κλιθῶν, οἵτινες καίουσι μέχρι τοῦ μεσονυκτίου παρὰ

τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν, περιβάλλοντες διὰ βοδάλῃς ἀνταυγείας τοὺς λευκοὺς αὐτῶν τοίχους καὶ ὡς μικρογραφικὴν σκηνὴν θεάτρου φωτίζοντες τὸ παμποικίλον ἐσωτερικὸν τῶν ἀγροτικῶν τούτων ἐνδιατηρημάτων.

* *

Πρὸς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ χωρίου, πλησίον πελωρίας σικῆς φαίνεται μικρὰ καλύβη καλαμόπλεκτος καὶ κεραμοσκεπῆς. Διερχόμενος δὲ δι' αὐτῆς ἵνα μεταβῆ τις εἰς τὴν πλησίον κρήνην συναντᾷ παρὰ τὴν θύραν μονόχειρα γέροντα ἰσχυρότατον, σχεδὸν ἐντελῶς ἄτριχον ἔχοντα τὸ πρόσωπον, ὅτε μὲν σύροντα διὰ τῆς μόνῃς χειρὸς μακρὸν κορμὸν ἀπὸ τοῦ δάσους ἀποκοπέντα, θν ἐκεῖ κατατέννει εἰς μικρὰ καυτόξυλα, ὅτε δὲ τὰς ὄρνιθας ἐκδιώκοντα διὰ μακρᾶς ῥάβδου ἀπὸ τοῦ μικροῦ κηπαρίου, ὅτε δὲ καὶ καθηήμενον ἐπὶ παλαιᾶς κάπας καὶ ῥοφοῦντα ἡσύχως τὸν ταμβάκον του.

Ὁ γέρον οὗτος γνωστὸς ἐν τῷ χωρίῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα γέρο-Κωσταντῆς, καλεῖται Κωνσταντῆνος Σταμοῦλος καὶ — θὰ τὸ ἐμμαντεύσατε ἤδη — εἶνε ἀγωνιστής.

Παρουεῖθη εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρρῶν, μετέβη εἰς Σπέτσας, κατόπιν ἐπολέμησεν ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη ἐν Ἀραχώβῃ καὶ ἐν Φαλήρῳ, ὅπου καὶ ἠρωτηριάσθη τὴν παρχμονὴν τοῦ θανάτου ἐκείνου. Διηγεῖται δὲ ἀφελέστατα πῶς ἀπώλεσε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα μέχρι τῆς ὠμοπλάτης.

— Ἡμουν ἴπισω ἀπ' τὸ ταμποῦρι... βροχὴ πέφταν τὰ βόλια γύρω... χαμπάρι δὲν εἶχα... κᾶπου κᾶπου ἴγομιζα τὸ τουφέκι κ' ἔριχνα μιὰ... Ὡς τὸ πλάι μου ἦταν ἕνας νησιώτης... *καραβάς* (προσθέτει περιφρονητικῶς)... Ἄδειασε τὸ τουφέκι του κ' ἔκανε νὰ τὸ γιομίσῃ... τὸ βόλι δὲν χῶραγε ἔς τὴ μποῦκα τοῦ τουφεκιοῦ... ἦταν μεγάλο.— Δὲν κάνει αὐτό... ἄλλο βάνε, ἔσκυψα νὰ τοῦ πῶ... ἔστρεψα ἴλιγο... τὸ ταμποῦρι δὲν μ' ἔκρυβε ὄλον... κᾶτι βούτζε κοντά μου... κᾶτι ἐνωιωσα ἄν νᾶλειψα ἀπὸ ἴπανο μου... τὸ τουφέκι μου γλύστριε κατὰ γῆς... σκοτίσθηκα μονομιᾶς... καὶ ἀνάμεσα ἔς τὴ ζῆλκα εἶδα χᾶμου κᾶτι τι... ἦταν τὸ ζερβὶ μου χερί... Μπάλα κανονιοῦ μοῦ τῶξε πάρι σῦρριζα —... Ἔνας φράγκος γιατρὸς μὲ γιάτρεψε... τί νὰ τὴν κάνω τὴ γιατριά του ; ἄλλο χερί δὲν μοῦ ὄδωκε...

Τοιοῦτος ὁ γέρο Κωσταντῆς, ἡ μόνη αὐτῆ, ἀλλ' ἀροῦσα δόξα τοῦ χωρίου Γουβῶν. Καὶ ἡ μὲν ἐλληρικὴ κυβερνήσις ἀνταμείβει τὸν μονόχειρα ἀπόμαχον τοῦ Καραϊσκάκη διὰ δραχμῶν... **δέκα** κατὰ μῆνα, οἱ δὲ συνδημόται του τιμῶσιν ἀρκούντως ἐκλέγοντες αὐτὸν *πάρεδρον* τῶν χωρίων Γουβῶν καὶ Καστρίου. Μία χεῖρ λοιπὸν μαχητοῦ ἐν Ἑλλάδι πωλεῖται ἀντὶ τῶν τόκων κεφαλαίου 1, 500 δραχμῶν καὶ μιᾶς *παρεδρείας* ! ! .

* *

Δεκάς πυροβολισμῶν περὶ τὴν δαίλην τῆς παρελθούσης τρίτης ἀφυπνίσασα τὴν ἠχῶ τῶν βουῶν τῆς κοιλάδος ἔκαμε κ' ἐμὲ νὰ σπεύσω ἐκπληκτος πρὸς τὸν ἐξώστην μου. Ἡΰξησε δ' ἔτι μᾶλλον ἡ ἐκπληξίς μου, ὁπότε εἶδον δλόκληρον τὸ χωρίον σπεύδον πρὸς ὠριμμένον σημεῖον, ὡς ἂν ἐγνώριζον τῶν πυροβολισμῶν τὴν αἰτίαν, ὡς ἂν ἀνέμενον αὐτοὺς εἰς συμφωνηθὲν σημεῖον. Κράζας παῖδιον σπεύδον σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἐρωτήσας ἔλαβον τὴν ἐξῆς ἀπόκρισιν :

— *Ἔρχετ' ἡ Παγαρία, μπάριμπα!*

Καὶ πράγματι πρὶν ἢ προφθάσω νὰ σκεφθῶ τί εἶδους ἔλευσις Παναγίας ἦτο ἡ διὰ πυροβολισμῶν οὕτω μνηθεῖσα, εἶδον μεγάλην συνοδίαν προβαίνουσαν μέσῳ τοῦ δάσου, τῇ βοηθείᾳ δὲ τοῦ τηλεσκοπίου μου διέκρινα ἡδὴ ζεύγος καλογήρων ἐφίππων, ἐρυθρόν τι σχῆμα ὀρθογώνιον κρατούμενον ὑπὸ τῆνος, πλῆθος δὲ χωρικῶν τοῦ τε ὠραίου καὶ ἀσχημοῦ φύλου ἀκολουθοῦν τὴν λιτανεῖαν. Ἡ συνοδία δλονὲν ἐπλησίαζεν, ἠκούοντο δ' εὐκρινῶς ἡδὴ τὰ *Κύριε ἐλέησον* τῶν πιστῶν. Ἄφ' ἐτέρου οἱ σπεύσαντες πρὸς ὑπάντησιν χωρικοὶ ἐγονυπέτου καὶ ἐσταυροκοποῦντο καὶ ἔκλινον μέχρι τῆς γῆς τὴν κεφαλὴν. Τὸ θέαμα ἦτο ἀληθῶς γραφικώτατον· μέσῳ τῶν πρασίνων δένδρων καὶ θάμνων οἱ χρυσαίζοντες στολισμοὶ τῶν γυναικῶν, στίλβοντες ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ κατερχομένου ἡλίου, ὁμοιάζον προῶρας ἀνατείλαντα ἄστρα καὶ — ἵνα ἐμμεῖνω εἰς τὴν παραβολὴν μου, ἀθλίαν ἴσως — αἱ κόκκιναι αὐτῶν ἐμπροσθῆλαι κολπούμεναι πῶς ὑπὸ ἐλαφροῦ ἀνέμου, ὁμοιάζον τὰ τῆς δύσεως ῥοδοσύννερα.

Ὅποτε ἡ λιτανεῖα ἀφίκετο εἰς τὴν πλατείαν τοῦ χωρίου κατῆλθον κ' ἐγὼ ἐκεῖ. Τὸ αἶνιγμα ἐλύθη· ἡ ἔλευσις τῆς Παναγίας δὲν ἦτο ἄλλο ἢ ἡ ἀφιξίς ζεύγος καλογήρων, οἵτινες ἐνοικιάζοντες διὰ πλειοδοτικῆς δημοπρασίας, (ἀντὶ 5,000 δρ. ἐφέτος νομίζω) μεγάλην εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἀργυρότεκτον καὶ ὀγκῶδες ἀργυροῦν κιβώτιον πλήρες ἁγίων λειψάνων, ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου τῆς Σούρπης καὶ περιάγοντες ταῦτα ἀνὰ τὴν Ἡπειρον καὶ Θεσσαλίαν καὶ Εὐβοίαν καὶ Φθιώτιδα, ἐμεταλλεύονται τὴν εὐπιστίαν τῶν χωρικῶν ἀναγινώσκοντες αὐτοσχεδίους εὐχὰς περὶ ἐξοντώσεως τῆς ἀκριδος, τῆς μνημιγγίτιδος καὶ τῶν τυφοειδῶν πυρετῶν καὶ τῆς ἀπὸ πάσης ἀσθενείας καὶ κακοῦ ἀπαλλαγῆς, τῶν τε ἀνθρώπων, ζῶων, δένδρων, ἀμπέλων καὶ λαργάτων. Πληροῦσι δ' οὕτως ἀφθόνως τὰς μὲν κοιλίας ὀρνίθων, τὰ δὲ θυλάκια ἀργυρίου τόσου, ὥστε καὶ τὸ ἐνοίκιον τῶν ἱερῶν κτημάτων νὰ δώσωσι καὶ διὰ τοὺς εὐσεβεῖς αὐτῶν κόπους ν' ἀποζημιωθῶσιν. Ἡ εἰκὼν προορισθεῖσα οὕτως ὑπ' αὐτῶν αἰωνίως νὰ ὀδοιπορῇ ὠνομάσθη *Παγαρία ἡ Σεριά*. Ἦρχετο δ' ἐκ τοῦ χωρίου Ἀγριοβοτανίου, καὶ αἱ γυναῖκες, πρὸ πάντων δ' αἱ κόραι, αἵτινες σπανιώτατα ἐξέρχονται τῶν ὄριων τοῦ χωρίου αὐτῶν, εὖρον τὴν εὐκαιρίαν

ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Θεομήτορος νὰ ἔλθωσι μέχρι Γουβῶν ὡς συνοδοί. Μ' ἐξέπληξεν ἡ ἔκτακτος ὄλως ἀσχημία αὐτῶν καὶ οἱ κατὰ μοιραίαν ἀντίθεσιν λαμπροὶ στολισμοὶ των, ἡ ἄρματαοιαίς των, ὡς λέγουσι κοινῶς ἐδῶ.

Καὶ ἐστήθη ἡ εἰκὼν ἐν τῇ πλατείᾳ, καὶ εἶπον οἱ καλόγηροι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Λαζάρου (ἀγνοῶ δικτὶ) καὶ χρῆμα οὐκ ὀλίγον κατετέθη ἐν ταῖς παλάμαις αὐτῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν εἶχον διόλου ὄρεξιν νὰ τοὺς φιλοξενήσω ἐν τῷ πύργῳ μου· κατέλυσαν λοιπὸν ἐν τῷ αἴκῳ εὐπόρου τινὸς χωρικοῦ, τὴν δὲ πρῶταν τῆς τετάρτης ἐλειτούργησαν ἐν τῷ μικρῷ ἐκκλησιδίῳ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Τὸ σχεδὸν ἐρειπωμένον τοῦτο ἐκκλησιδίον κεῖται ὀλίγον πρὸς δυσμὰς τοῦ χωρίου, ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὑψηλοτέρου τῶν περὶ αὐτὸ βουῶν τοῦ καλουμένου : *Τοῦρα*.

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἱ ἀγροτικαὶ ἐκκλησῖαι περιστοιχοῦνται ὑπὸ μεγάλων παλαιῶν δένδρων, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι οἱ χωρικοὶ σεβόμενοι δὲν κόπτουσιν οὐδὲ φύλλον ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἡ Ἀγία Παρασκευὴ τῶν Γουβῶν κεῖται μέσῳ συστάδος ὠραίων δρυῶν, ὧν τὰ φυλλώματα κατέρχονται μέχρι τοῦ κατωφεροῦς ἐδάφους, ἀναμιγνύονται ἐκεῖ μετὰ τῶν σχίνων καὶ οὕτω μόλις ἀφίνουσι νὰ διαφαίνεται μέσῳ αὐτῶν μέρος τῶν διὰ λευκῆς ἀσβέστου ἐπιμυθιωμένων τοίχων τοῦ ναοῦ.

Ἐννοεῖται ὅτι ἔσπευσα εἰς τὴν λειτουργίαν, διότι λειτουργία ἐνταῦθα εἶναι τι σπάνιον φαινόμενον συμβαῖνον δις ἢ τρίς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἡ λειτουργία ἤρξατο περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, σημαίνοντος τοῦ τόσον ὑπερέρου τῶν βαρβάρων κωδῶνων, τοῦ τόσον συμπαθοῦς *σημάτρου* εἶνε δὲ τὸ σήμαντρον μέγιστον τεμάχιον πλατέος σιδήρου διὰ σχοινίου κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ καὶ κρουόμενον διὰ μικρᾶς σφύρας. Ἡ θύρα τοῦ ναοῦ εἶνε χαμηλὴ, καὶ ἀκουσίως κλίνει τις εὐσεβῶς τὴν κεφαλὴν ἵνα εἰσέλθῃ. Ὅσοφ' ἂν ὑπάρχει· στρέφων τις ἄνω τὸ βλέμμα βλέπει δοκοὺς, πλήρεις ἀραχνίων ἰστών, καὶ διακρίνει μικρὰ κυανὰ τεμάχια οὐρανοῦ. Τὸ ἱερὸν χωρίζεται ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ναοῦ διὰ σανιδώματος ἀκατεργάστου, ἀθλίως τετραμηνοῦ εἰς τέσσαρα ἢ πέντε μέρη ἅτινα χρῆσιμεύουσιν ὡς θῆκαι εἰκόνων ξυλίνων, προϊόντων τῆς ἀμαθεστέρως καλογηρικῆς ἀγιογραφίας. Δύο κανδήλαι ἐκ λευκῆς ὑέλου, δύο κηροστάται κατεσκευασμένοι ἐκ δενδρυλλίων ἀνεστραμμένων, οὕτως ὥστε ὁ μὲν κορμὸς αὐτῶν ἐπέχει τόπον στήλης, οἱ δὲ κλώνοι ἐκτελοῦσι καθήκοντα ποδῶν, εἰς δίσκος σκιωρῶν παρὰ τινι γωνίᾳ, ξύλινο ἀναλόγιον διὰ πελέκους ἐργασμένον, χρῆσιμεῖον καὶ ὡς κηροθήκη, δεκάς χωρικῶν εὐσεβῶς ἱσταμένων, ὀπισθεν δ' αὐτῶν δωδεκάς γυναικῶν καὶ παίδων κατὰ γῆς καθημένων, παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου λιθανίζων, πρὸ τοῦ ἀναλογίου οἱ δύο καλόγηροι μινυρίζοντες, τὸ σύνολον φωτιζόμενον

ὑπὸ τῶν δύο ἀνημμένων κανδηλῶν καὶ δεκαπεντάδος κηρίων — τοιοῦτον τὸ θέαμα, ὅπερ εἶδον εἰσερχόμενος. Ἐν τῷ οὕτως ἀτημελήτῳ εἶχε τι τὸ ἀρχαιοπροεπὲς καὶ ἐπιβλητικόν. Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου εἶνε νέος, εὐφυής, ἐγγράμματος, γλυκὺς, μειδιῶν, τιμιώτατος καὶ ἀγαπώμενος διὰ τοῦτο ὑπὸ πάντων, τοιοῦτος, αἶον θὰ κυχόμην εἰς πάντα τὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος. Ἄν δ' ἐλειτούργει μόνος θὰ συνεπληροῦτο θαυμασίως ἢ τοῦ ὄλου ἀρμονία. Ἄλλ' ἦσαν ἀκόμη οἱ δύο ἐνοικιασταὶ καλόγηροι, οἱ κάπηλοι αὐταὶ τῆς θρησκείας, οἱ ἐν ὀνόματι ἁγίου ὀνόματος καταληστεύοντες τοὺς ταλαιπώρους χωρικούς. Ἀπαίσιοι ἀμφοτέροι τὰς ὄψεις, ὁ μὲν κοντὸς καὶ σπανίας ἔχων τοῦ πώγωνος τὰς τρίχας, ὁ δὲ πελώριος, δασὺς καὶ ἐξωσμέενος τὴν εὐρείαν γαστέρα διὰ ζώνης... στρατιωτικῆς — μᾶλλον ἐνωμοτάρχης ἢ ἱερεὺς! Ἀγράμματος, ψάλλοντες ἄλλ' ἀντ' ἄλλων καὶ ἀναγινώσκοντες συλλαβιστά. Ὁμιλοῦντες βήχοντες, παρνηζόμενοι, χασμώμενοι, τοσοῦτον κατέστρεφον τὴν πρώτην ἐντύπωσιν, τοσοῦτον ἐθεβήλουν τὸν ἱερὸν ἐκείνον τόπον, ὥστε βεβαίως ἂν οἱ παριστάμενοι χριστιανοὶ ἦσαν ἤττον μωρόπιστοι θὰ ἀπεδίωκον αὐτοὺς τοῦ ναοῦ, καὶ οὕτω παυούσης τῆς τελουμένης ἱεροσουλίας, θὰ ἐτελεῖτο ὑπὸ μόνου τοῦ ἀξίου ἱερέως αὐτῶν ἡσυχος, τακτικῆ, εὐσεβῆς ἱεροτελεστία.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ἐτελέσθη ἁγιασμός ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ χωρίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἠγίασαν τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς ἀμπέλους αὐτῶν οἱ ἀγρόται. Μετὰ δὲ τὸν ἁγιασμόν περιάγοντες ἀνά τοὺς οἴκους πάντων τὴν ἱεράν εἰκόνα καὶ τὰ ἄγια λείψανα, ἐφορολόγησαν τετάρτην ἤδη φορὰν τοὺς ταλαιπώρους χωρικούς τὴν μεγίστην φορολογίαν, τὴν τοῦ σίτου. Ἐν καταστίχῳ ἐγγράφουσι τί ἕκαστος θὰ δώσῃ... εἰς τὴν Παναγίαν, ὅταν μετρήσῃ τὸ ἀλώνιον του. Καὶ ὁ μὲν δίδει ἐν κροιλόν, ὁ δὲ ἥμισυ, καὶ ἡ ὅλη ἐγγραφὴ ἀνέροχεται εἰς κοιλὰ 12, δραχμὰς 100 περίπου... διὰ τὴν Παναγίαν!

Περὶ τὴν 5 ἑσπερινῶν ὥραν ἡ λιτανεῖα ἀνεχώρει μεταβαίνουσα εἰς τὸ γειτονικὸν χωρίον Κορμπάτσι, ἔπρεπε δὲ νὰ συνοδευθῇ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων χωρικών. Ἐνδοὺς εἰς τὰς ἐπιμόρους παρακλησεις αὐτῶν, ἠκολούθησα πρὸ πάντων χάριν τοῦ θεάματος.

Ἐν τῇ ἐπιστροφῇ ὁμως ἠγνόουν ν' ἀποζημιωθῶ διὰ τὰς ἀλγεινὰς ἐντυπώσεις τῆς ἡμέρας, οὕτως ὥστε ὁ ἐπίλογος νὰ ἐξιλύσῃ τὸ ὄλον πληκτικὸν σύγγραμμα. Ἐπὶ ὄνου καθήμενος καὶ περιστοιχισμένος ὑπὸ ἑκατοντάδος χωρικών, ἀμφιγενῶν, ἐσκέφθην ν' ἀντικαταστήσω τὰς μέχρι τοῦ νῦν ψαλμωδίας δι' εὐθύμων ᾠμάτων. Ἐγενεῖν ἢ ἀρχὴ ὑπὸ τῶν νέων, ἐπῆραν θάρρος καὶ ἡ λυγρῆαις, καὶ μόλις παρὰ τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν ἐτελείωσε τὸ τριακοστὸν ἴσως τραγονάκι, δροσερὸν καὶ εὐώδες ὡς γνήσιον ἄνθος τοῦ βουνοῦ.

Οὐδέποτε ὠδοιπόρησα θελκτικώτερον ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν! καὶ ἴσως ἴσως χάριν τῆς ὠδοιπορίας αὐτῆς θὰ συνεχώρουν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐλεινοὺς καλογήρους, ἂν δὲν ἦτο τόσον σύντομος, τόσον ταχεῖα ἢ ἀπόλαυσις ἐκείνη, ἢ ὡς ὄνειρον, ὡς γλυκύτατον ὄνειρον παραμένουσα ἐν τῷ ταμιαυτηρίῳ τῶν ἀγροτικῶν ἀναμνήσεών μου!

5 Ἰουλίου 1882.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δημοδιδάσκαλος χωρίου διδάσκει τὴν πρόσθεσιν.

— Δὲν εἰμπορεῖτε νὰ προσθέσετε δύο πράγματα διαφορετικά· π. χ. ἐὰν προσθέσετε ἐν πρόβατον καὶ μίαν ἀγελάδα, ταῦτα δὲν κάνουν οὔτε δύο πρόβατα οὔτε δύο ἀγελάδας.

Τοῦτο ἀκούσας εἶ, τῶν μαθητῶν, υἱὸς γαλακτοπώλου, ὑψώνει τὴν χεῖρά του καὶ λέγει·

— Αὐτὸ ἔμπορεῖ νὰ εἶνε ἔτσι μὲ πρόβατα καὶ μὲ ἀγελάδας· ἀλλ' ἐὰν προσθέσωμεν 1 ὄκα γάλα καὶ 1 ὄκα νερὸ, ἔχουμε δύο ὄκαδες γάλα. Τὸ εἶδα νὰ τὸ κάμνη ὁ πατέρας!

* *

Εἰς τὸν φίλον του M*, ὅστις τὸν ἐσυμβούλευε νὰ ἐμβολιάσῃ τὰ παιδιὰ του, ὁ Ἀγαθόπουλος ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ἐμβολιασμόν.

— Εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ; ἔλεγε. Ἐγὼ ἐγνώρισα ἓνα παιδί, ἴγερὸ ἴσων τῷ σίδηρο, ποῦ ἂν καὶ τὸ ἐμβόλιασαν, ὅστερα ἀπὸ δυὸ ἡμέρας ἀπέθανε.

— Πῶς! ὅστερα ἀπὸ δυὸ ἡμέρας! . . .

— Ναι, βέβαια· ἔπεσε ἀπὸ ἓνα δέντρο ἕψηλά κ' ἔμεινε ἔς τὸν τόπο . . . Καὶ ὅστερα σοῦ λέγουν ἡμόλιανσε τὰ παιδιὰ σου.

* *

Νεανίσκος, οὔτινος τὸν ἀπαλὸν πώγωνα μόλις ἤρχιζε νὰ καλύπτῃ ἐλαφρότατος γחוῦς, ἠρέσκετο νὰ ξυρίζεται ἀενάως. Προχθὲς πάλιν εἰσέρχεται εἰς κουρεῖον ἵνα ξυρίσῃ τὰς ἀνυπάρκτους τρίχας του. Ὁ κουρεὺς, θέσας τὴν ἐμπροσθέναν καὶ σαπωνίσας τὸν ψιλόν του πώγωνα, τὸν ἀφῆκε καὶ σταθεὶς εἰς τὴν θύραν παρατήρει τοὺς διαβάτας. Τοῦτο βλέπων ὁ νεανίας ἀναφωνεῖ πλήρης ἀγανακτήσεως·

— Μὰ τί περιμένεις τόσην ὥραν ἐκεῖ;

— Περιμένω, φίλε μου, νὰ μεγαλώσουν τὰ γένεια σου γιὰ νὰ τὰ ξυρίσω.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * Πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὑπῆρξε δυσπρόσιτος κατὰ τῶν κυβερνήσεων, τῶν νόμων καὶ τῶν πολιτικῶν θεσμῶν τοῦτο προέρχεται, διότι οἱ ἄνθρωποι εἶνε πάντοτε ἔτοιμοι νὰ φορτώσωσιν ἐπὶ τούτων τὴν εὐθύνην τῆς δυστυχίας, ἥτις εἶνε ἀχώρι-